

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

Підлипської Аліни Миколаївни, доктора мистецтвознавства, професора,
на дисертацію **Бенюка Богдана-Гордія Богдановича**
«Творчо-організаційні особливості функціонування
українського театру в часі війни 2014–2024 років»
на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 026 Сценічне мистецтво
у Київському національному університеті
театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого

Актуальність теми дослідження. Сьогодні в умовах російсько-української війни вітчизняний театр є одним з дієвих механізмів, покликаних допомогти людям пережити травматичні події та психологічної кризи, опрацювати культурні травми та, загалом, подолати гуманітарну кризову ситуацію. Дослідження подій сучасності набувають особливої концептуальної значущості як інструмент осмислення українського культурного наративу, посилюється запит суспільства на студіювання надбань вітчизняного мистецтва, що забезпечують тяглість і неперервність української традиції в світовому культурному континуумі.

Сучасний український театр постає носієм стійких стратегій культурного опору «рашистській» навалі та вагомим складником національно орієнтованих мистецьких практик, що увиразнюють смисли української гідності, духовної стійкості та ідентичності. Актуальність дослідження полягає не лише у відсутності системного мистецтвознавчого осмислення українського театру в часі російсько-української війни, а й у потребі розроблення методології аналізу феноменів вітчизняного культурно-мистецького простору як суб'єктів культуротворення, деколонізації, генерування національного культурного коду та чинника, що сприяє самоідентифікації українців.

Наукова новизна дисертації. У дисертації проведено комплексний аналіз творчо-організаційних процесів в українському театрі в часі російсько-української війни 2014–2024 років. У дослідженні вперше запропоновано періодизацію обраного для дослідження періоду, де виокремлено три етапи, детерміновані історико-політичними та соціальними подіями; проаналізовано

проектну діяльність у сфері театрального мистецтва та роль у ній Українського культурного фонду; виявлено специфіку процесів релокації в українському театральному просторі, спільні та відмінні риси із процесами переміщення українських театрів у Другій світовій війні; доведено орієнтування репертуару сучасного українського театру в часі війни на відтворення національних, європейських та загальнолюдських цінностей; введено до наукового обігу нові матеріали, що доповнюють панораму функціонування театру в Україні 2014–2024 років; набули подальшого розвитку аналіз сучасного наукового та публіцистичного театрального дискурсу з проблем функціонування українського театру в часі російсько-української війни; характеристика деколонізаційних процесів в українському театрі в культурологічній оптиці; виявлення особливостей сучасних режисерських підходів до постановочного процесу.

Теоретичне значення дисертації полягає у концептуалізації творчо-організаційних проблем українського театру в часі російсько-української війни 2014–2024 років.

Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості їх використання для подальших наукових студій з проблем поступу українського театру, особливостей формування культурно-мистецького середовища в часі війни, творчо-організаційних аспектів функціонування театрів. Матеріали та результати дослідження сприятимуть оновленню навчально-методичного забезпечення ряду дисциплін, як-от «Історія українського театру», «Театрознавство», «Театральний менеджмент», «Історія української культури» та інших у закладах культурно-мистецької освіти різного рівня, а також розробленню спецкурсів для студентів відповідних спеціальностей.

Відповідність дисертації встановленим структурно-змістовим вимогам. Дисертація має обґрунтовану архітекtonіку, матеріал викладено послідовно, грамотно, виважено. Зміст дисертації та структура викладення основних положень свідчать про повноту розкриття поставлених автором науково-практичних завдань у межах наукового дослідження. У дисертації чітко

сформульовано усі складники вступної частини роботи: обґрунтування вибору теми дослідження, мету і завдання, об'єкт і предмет дослідження, наукову новизну і практичну значущість отриманих результатів, структуру.

Чітка структура дисертації засвідчує про професійну орієнтацію автора у проблемі, уміння критично опрацьовувати масив наукової літератури та джерельної бази.

У першому розділі «Творчо-організаційні особливості функціонування українського театру в часі російсько-української війни як предмет дослідження» проаналізовано стан наукового розроблення теми та джерельну базу дисертації, подано теоретико-методологічні основи дослідження.

У другому розділі «Тенденції поступу українського театру в 2014–2024 роках» охарактеризовано історико-політичні та соціокультурні детермінанти функціонування українського театру, окреслено проєктну діяльність в театральному мистецтві України в часі війни; висвітлено процеси релокації в театральній сфері, спричинені війною.

У третьому розділі «Репертуар українського театру в часі війни: еволюційні та трансформаційні процеси» проаналізовано деколонізаційні процеси в українському театральному мистецтві; виявлено основні тенденції формування репертуару українського театру в 2014–2024 роках.

У висновках, що відповідають завданням, доводять комплексність завершеність проведеного дослідження, викладено основні достовірні результати дисертації.

Наукові публікації відповідають вимогам п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами). Автором опубліковано 6 одноосібних наукових праць (3 у фахових наукових виданнях України категорії «Б», 3 – праці апробаційного характеру).

Оволодіння методологією наукової діяльності. Дослідження Б.-Г. Бенюка базовано на комплексній методології, що полягає у використанні

сучасних мистецтвознавчих, культурологічних, історичних концепцій, послуговуванні традиційним та новітнім дослідницьким інструментарієм, застосуванні ряду загальнонаукових та спеціальних методів, що гарантувало досягнення науково обґрунтованих результатів.

Слід підкреслити, що в дисертації відчувається небайдужість автора щодо процесів, які відбуваються у театральному мистецтві загалом. Важлива власна чітка позиція Богдана-Гордія Богдановича щодо позитивних перспектив розвитку театального мистецтва в Україні, усвідомлення важливості цього різновиду мистецької, та ширше – культуротворчої діяльності в умовах війни.

Відповідність принципам академічної доброчесності. Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням, проведеним у відповідності до принципів академічної доброчесності.

Дискусійні положення, зауваження та побажання по дисертації. Попри загальне позитивне враження від дисертації, виникла необхідність звернути увагу на деякі дискусійні положення, висловити зауваження та побажання.

1. Застосовуючи метод герменевтичного аналізу на рівні режисерських інтерпретацій та рефлексій критиків і науковців, попри те, що він є одним з основних у представленій дисертації, автор не вказує його в методологічному огляді.

2. У дослідженні спеціальну увагу приділено порівнянню релокації театрів у часі Другої світової та російсько-української війни, але цей аспект не зазнав належного висвітлення у висновках.

3. За результатами дисертації в подальшій науково-педагогічній роботі рекомендую підготувати монографію та навчально-методичне видання для здобувачів вищої освіти спеціальності «Перформативне мистецтво» спеціалізації В.6.01 «Сценічне мистецтво».

Але висловлені зауваження і побажання не применшують наукової новизни, теоретичної та практичної значущості дисертації і внеску Богдана-Гордія Богдановича Бенюка у розбудову театрознавчої думки України.

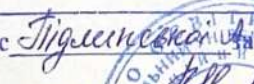
Висновок. Дисертація Бенюка Богдана-Гордія Богдановича «Творчо-організаційні особливості функціонування українського театру в часі війни 2014–2024 років» є актуальним, самостійним, завершеним дослідженням, що відповідає спеціальності 026 «Сценічне мистецтво» та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами); «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (зі змінами); «Вимогам до оформлення дисертації», затверджених Наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р. № 40 (зі змінами). Це дає підстави для присудження Бенюку Богдану-Гордію Богдановичу ступеня доктора філософії за спеціальністю 026 «Сценічне мистецтво».

Офіційний опонент:

доктор мистецтвознавства, професор,
професор кафедри хореографічного мистецтва
Київського національного університету
культури і мистецтв

Аліна ПІДЛИПСЬКА

Підпис		Підписую.
Начальник ВК		
"15" серпня 2025 р.		